

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ В БАНКАХ УКРАЇНИ

THE INVESTMENT CREDIT LENDING DEVELOPMENT PROBLEMS IN THE UKRAINIAN BANKS

У статті досліджено стан організації надання послуг інвестиційного кредитування в банках України. Для цього були проаналізовані та порівняні за необхідними критеріями запропоновані дослідженими банками продукти – інвестиційні кредити. Авторами було визначено переваги та недоліки продуктів кожного з досліджених банків, проаналізовано основні проблеми та надано практичні рекомендації, які при правильному застосуванні можуть нівелювати деякі негативні моменти.

Ключові слова: інвестиційний кредит, банк, відсоткова ставка, забезпечення, застава, строк кредитування, умови кредитування.

В статті досліджено состояние організації надання послуг інвестиційного кредитування в банках України. Для этого были проанализированы и сравнены по необходимым критериям предложенные исследованными банками продукты – инвестиционные кредиты. Авторами были выявлены

преимущества и недостатки продуктов каждого из исследованных банков, проанализированы основные проблемы и даны практические рекомендации, которые, при правильном применении, могут нивелировать некоторые негативные моменты.

Ключевые слова: инвестиционный кредит, банк, процентная ставка, обеспечение, залог, срок кредитования, условия кредитования.

The article examines the state of the provision of investment loans in Ukrainian banks. These was analyzed and compared according to the criteria products – investment loans proposed by the investigated banks. The author has identified the advantages and disadvantages of the products of each of the investigated banks, the basic problems and given practical recommendations, which in case of right application can diminish some negative aspects.

Key words: investment loan, bank, interest rate, security, collateral, loan term, loan terms.

УДК 336.531.2:336.77(477)

Сергєєва О.С.

к.е.н., старший викладач кафедри банківської справи

Одеського національного економічного університету

Очеретенко Я.О.

студент

Одеського національного економічного університету

Постановка проблеми. Наявні умови інвестиційного кредитування є несприятливими для його поширення серед потенційних позичальників, а самі банки не здатні забезпечити поширення даного кредитного продукту через недоліки законодавства та суспільний тиск, отже, на сьогоднішній день проблема видачі українськими банками інвестиційних кредитів постає достатньо відкрито. Але, не дивлячись на це, деякі українські банки пропонують своїм клієнтам надання інвестиційних кредитів на особливих умовах, хоча дані умови є далеко неідеальними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі банківського інвестиційного кредитування було приділено достатньо уваги такими вітчизняними та зарубіжними дослідниками, як: Т. Васильєва, Н. Зінько, А. Кириченко, П. Друкер, Р. Ландау та іншими. Також рейтинговим порівнянням банків за статистичними показниками займається багато аналітичних ресурсів, інформація з яких широко використовується у різних дослідженнях.

Мета дослідження. Метою дослідження є конструктивне порівняння пропозицій українських банків стосовно видачі інвестиційних кредитів та зручності і привабливості цього процесу для клієнтів, тому було вирішено порівняти наявні на сьогоднішній день пропозиції українських банків щодо інвестиційного кредитування.

Виклад основного матеріалу. Інвестиційне кредитування – це процес надання банком кредитів для реалізації інвестиційних проектів під майбутні доходи, які має одержати підприємство, та, за рахунок яких буде забезпечуватися повернення кредиту.

Інвестиційне кредитування, як об'єкт ринку банківських послуг, є продуктом з широко обумовленим попитом. Необхідність у ньому перш за все пов'язана з розбіжністю у часі руху матеріальних і грошових потоків, що виникає у процесі виробництва. Потреба в інвестиційному кредиті виникає зазвичай внаслідок необхідності одночасного інвестування великих сум грошових коштів для модернізації або відновлення виробничого процесу.

Інвестиційному кредитуванню властиві певні специфічні риси, а саме:

- об'єктом оцінки при кредитуванні є не позичальник, а інвестиційний проект;
- відсоток за інвестиційним кредитом не повинен перевищувати рівня доходності інвестиційного проекту;
- строк інвестиційного кредиту обумовлений строком окупності інвестиційного проекту;
- інвестиційний кредит передбачає спеціальні вимоги до позичальника;
- інвестиційний кредит не може бути бланковим, тобто має обов'язково бути підкріпленим спеціальним забезпеченням [1].

Стосовно українського законодавства, в Україні можна використовувати такі види забезпечення інвестиційного кредиту: застава, гарантія, іпотека, страхова угода.

Хочемо зазначити, що застава є матеріальним забезпеченням кредиту, а інші три види – нематеріальними забезпеченнями, тому застава є найпривабливішим видом забезпечення.

Предмет застави можна визначити за ст. 4 Закону України «Про заставу» [2], де йдеться,

що в якості предмету застави може виступати майно, яке, відповідно до українського законодавства, заставодавець може відчужувати, та, на котре може бути здійснене стягнення. Предметом застави можуть бути як речі, так і їх невіддільні плоди, якщо інше не передбачено договором.

Розглянувши відомі проблеми у сфері банківського інвестиційного кредитування в Україні, було вирішено проаналізувати пропозиції українських банків щодо видачі інвестиційних кредитів та виявити основні позитивні та негативні моменти.

Проаналізуємо пропозиції інвестиційних кредитів, надані наступними банками: ПАТ АБ «Південний», ПАТ «Креді Агріколь Банк», ПАТ «КредоБанк» та АТ «ОтрБанк». Проведемо порівняння за наступними критеріями:

Ціль, об'єкт кредитування. В інформаційному аркуші кожного банку наявна чітко прописана інформація щодо об'єкту видачі інвестиційного кредиту. Це гарантує те, що позичальник, котрий вперше користується даною послугою, зможе чітко визначити її цільове призначення.

Вимоги до позичальника. У банку Південний та банку ПАТ «Креді Агріколь Банк» обов'язковим критерієм для отримання інвестиційного кредиту є термін ведення бізнесу не менше одного року та регулярні надходження від основної діяльності. Можна стверджувати, що таким чином ці банки зменшують ризиковість видачі такої позики, одночасно не висуваючи вимог, що не дають клієнтам скористатися потрібними послугами (наприклад, АТ «ОтрБанк» з його найменшим терміном ведення бізнесу не менше 36 місяців).

Форма видачі позики. Дана інформація відсутня в усіх банках, окрім ПАТ «Креді Агріколь Банк», де чітко прописується кому, як і на яких умовах будуть надані кошти.

Максимальний термін надання позики. У ПАТ АБ «Південний» інвестиційний кредит надається на найкоротший термін – 3 роки, коли повний інвестиційний цикл з усіма можливими варіантами розвитку подій може складати більше 5-7 років. За цим критерієм АТ «ОтрБанк» та ПАТ «КредоБанк» мають кращі умови кредитування, а ПАТ «Креді Агріколь Банк» пропонує декілька строків кредитування залежно від цілі та об'єкту.

Валюта. Усі банки надають позику у стандартному наборі валют – гривнях, доларах США та євро, однак, ПАТ «КредоБанк» також видає позики у польських злотих. У ПАТ «Креді Агріколь Банк» отримати інвестиційний кредит в іноземній валюті можливо лише за умови наявності валютної виручки.

Відсоткові ставки. ПАТ АБ «Південний» та ПАТ «Креді Агріколь Банк» не публікують інформацію щодо відсоткових ставок за інвестиційним кредитом, що може потенційно знижувати інтерес до цього продукту саме у цьому банках, на відміну від ПАТ «КредоБанк», який має також змінні від-

соткові ставки, залежні від процентних ставок на міжбанківських ринках, та АТ «ОтрБанк», де відсоткова ставка обирається залежно від терміну надання кредиту.

Комісія. ПАТ АБ «Південний» єдиний стягує чималу комісію за розгляд заявки. У той самий час інші банки стягують лише одноразову комісію у розмірі 1% від обсягу позики або встановленого ліміту. Це означає, що таким чином банк Південний зменшує ризик операції, але одночасно може втратити потенційного клієнта.

Умови погашення. Усі досліджені банки пропонують схожі графіки погашення, де відсотки погашаються щомісячно, а сума основного боргу – за класичним або індивідуальним графіком, хоча АТ «ОтрБанк» не надає на сайті інформації щодо погашення позики взагалі.

Забезпечення позики. Кожен із досліджених банків висуває схожі вимоги до застави: це має бути рухоме або нерухоме ліквідне майно або майно, придбане за запозичені кошти. ПАТ АБ «Південний» також пропонує надати додаткове забезпечення у вигляді поручительства бенефіціара або іншої юридичної особи, що полегшує надання забезпечення позики клієнтом.

Додаткові умови. ПАТ АБ «Південний» вимагає від позичальника, щоб у інвестиційний проект були внесені кошти самого позичальника у обсязі не менше, ніж 30% загальної вартості проекту. ПАТ «Кредобанк» розділяє обсяг долі власних коштів позичальника в залежності від типу платника ПДВ, а АТ «ОтрБанк» єдиний потребує обов'язкового першого внеску в обсязі 25% від суми позики.

Висновки з проведеного дослідження. Дослідження виявило, що кожен із вищезазначених банків має свої переваги та недоліки перед «колегами» такі, як:

- клієнт, що веде свій бізнес менше декількох років та хоче його розширити, не зможе взяти інвестиційний кредит у АТ «ОтрБанк»;
- у ПАТ «КредоБанк» в онлайн режимі відсутня інформація щодо вимог до позичальника;
- при онлайн ознайомленні з пропозиціями банків можуть виникнути питання щодо способу надання позики (дану інформацію цілісно надає лише ПАТ «Креді Агріколь Банк»);
- максимальний термін надання інвестиційного кредиту у ПАТ АБ «Південний» складає лише 3 роки, коли інші банки пропонують позики на 5 років, 7 років, а ПАТ «Креді Агріколь Банк» пропонує декілька термінів надання позики в залежності від об'єкту;
- ПАТ «Креді Агріколь Банк» надає позику в іноземній валюті лише за умови того, що позичальник має виручку у вигляді валюти, а ПАТ «КредоБанк» також може видати позику у польських злотих;
- в онлайн режимі ознайомитися з відсотковими ставками за інвестиційним кредитом можна

лише у АТ «ОтрБанк» та ПАТ «КредоБанка», а ПАТ АБ «Південний» та ПАТ «Креді Агріколь Банк» даної інформації не пропонують;

– ПАТ АБ «Південний» стягує комісію лише за розгляд заявки, в той час, коли в інших банках умови комісії більш-менш однакові і схожі за обсягами;

– в онлайн режимі АТ «ОтрБанк» не надає інформації щодо умов погашення кредиту;

– ПАТ АБ «Південний» пропонує, окрім основного, додаткове забезпечення позики у вигляді поручительства бенефіціара або юридичної особи;

– ПАТ АБ «Південний» вимагає від позичальника найбільшої участі власних коштів, а АТ «ОтрБанк» потребує обов'язкового першого внеску, чого не вимагає жодний з інших досліджених банків.

На підставі даних висновків можна дати наступні рекомендації:

– ПАТ АБ «Південний» необхідно переглянути максимальний термін надання позики, надати відкрити інформацію на сайті банку щодо відсоткових ставок за інвестиційним кредитом, переглянути обсяг комісій за розгляд заявок на отримання інвестиційного кредиту;

– ПАТ «Креді Агріколь Банк» варто оприлюднити інформацію щодо відсоткових ставок, щоби надалі підтримувати високий рівень зв'язку з потенційними клієнтами на всіх стадіях відносин;

– ПАТ «КредоБанк» варто опублікувати інформацію щодо вимог до позичальника, відсоткових ставок та комісій для залучення позичальників;

– АТ «ОтрБанк» варто надати інформацію щодо форми видачі інвестиційного кредиту, умов його погашення та переглянути обов'язкову умову надання позики у вигляді першого внеску.

На нашу думку, запропоновані заходи зможуть дати відчутний поштовх до покращення діяльності банків у сфері інвестиційного кредитування та збільшити обсяг видачі даного типу кредитів в Україні.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Пересада А. А., Майорова Т. В. Інвестиційне кредитування: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2002. – 271 с.
2. «Про заставу». Закон України 02.10.1992 № 2654-XII [зі змін. та доп.]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>
3. Банк Південний «Інвестиційний кредит». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bank.com.ua/ru/msb/finance/investments/>
4. Банк Креді Агріколь «Кредит на розвиток бізнесу». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://credit-agricole.ua/malomu-ta-serednomu-biznesu/finansuvannya/investicijne-kredituvannya-1073/kredita-rozvitok-biznesu>
5. КредоБанк «Інвестиційний кредит». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kredobank.com.ua/for_small_business/credit_service/microcredit/10413.html#.WSQ1euvyGj
6. ОтрБанк «Інвестиційний кредит». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ru.otpbank.com.ua/smb/investment-loans/>

REFERENCES:

1. Peresada A. A., Maiorova T. V. Investytsiine kredyтування: Navch. posibnyk. – K.: KNEU, 2002. – 271 s.
2. «Pro zastavu». Zakon Ukrainy 02.10.1992 # 2654-XII [zi zmin. ta dop.]. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>
3. Bank Pivdennyi «Investytsiinyi kredyt». – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://bank.com.ua/ru/msb/finance/investments/>
4. Bank Kredi Ahrikol «Kredyt na rozvytok biznesu». – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://credit-agricole.ua/malomu-ta-serednomu-biznesu/finansuvannya/investicijne-kredituvannya-1073/kredita-rozvitok-biznesu>
5. Kredobank «Investytsiinyi kredyt». – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.kredobank.com.ua/for_small_business/credit_service/microcredit/10413.html#.WSQ1euvyGj
6. OtpBank «Investytsiinyi kredyt». – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://ru.otpbank.com.ua/smb/investment-loans/>

Serhieieva O.S.

Candidate of Economic Sciences
Senior Instructor at Department of Banking
Odessa National Economic University
Ocheretenko Ya.O.
Student
Odessa National Economic University

THE INVESTMENT CREDIT LENDING DEVELOPMENT PROBLEMS IN THE UKRAINIAN BANKS

Nowadays the problem of the investment credit lending development in Ukrainian banks is quite serious: there are imperfections of the legislative base, tax pressure, high non-return risk, distrust of the people to banks and all these factors makes the promotion of such a specific loan too difficult.

This type of lending requires the client to conduct a quite long time in business, stable income, the availability of a sufficient number of their own funds and quick project payback, which is practically impossible in the current reality.

Despite these problems, Ukrainian banks are not giving up and keep on offering the investment loans to their clients. Every bank chooses his own lending terms in order to attract clients and do not receive losses because of the high risks, but most of their solutions are not perfect or inappropriate at all.

The terms of investment loans provided by Ukrainian banks have significant differences from each other and in the material supply these differences are even greater. Therefore, the research and comparison of investment loan proposals in Ukrainian banks helps in identifying advantages and disadvantages and provide an opportunity to give the necessary recommendations.

At the end of the research, the authors give practical recommendations for correcting the identified disadvantages and maintaining the advantages of the investigated banks for improving the quality of provided services and improving the state of investment lending in Ukraine.